

Regio Twente

Aanvraag Transformatiefonds

19 September 2018

Inleiding

Voor u ligt het regionale Twentse transformatieplan voor de aanvraag van middelen uit het Transformatiefonds, als onderdeel van het landelijk Actieprogramma Zorg voor Jeugd. Deze aanvraag is tot stand gekomen met behulp van een aantal zorgaanbieders en andere stakeholders (waaronder samenwerkingsverbanden/onderwijs).

De 14 Twentse gemeenten werken onder de noemer van Samen14 nauw samen. De gemeenten binnen Samen 14 hebben o.a. een gezamenlijke transformatieagenda mei 2016 en in december 2016 een koersdocument opgesteld. Samen 14 heeft daarmee al een aantal korte en lange termijn lijnen uitgezet waarlangs de transformatie van Jeugdhulp en Wmo in Twente wordt bereikt. Concretisering van deze lijnen is onderdeel van dit transformatieplan. Sommige projecten die in dit plan zijn beschreven, lopen al en kunnen met behulp van het transformatiefonds een 'boost' krijgen en intensiveren/professionaliseren. Andere projecten zijn nog niet gestart vanwege bijvoorbeeld het ontbreken van capaciteit, maar passen goed in de ingezette regionale koers. Ook op deze projecten zouden we nu intensief in kunnen zetten met behulp van de middelen uit het transformatiefonds. De middelen die vanuit het Transformatiefonds ter beschikking worden gesteld maken het mogelijk de komende jaren te intensiveren en samen met de zorgaanbieders en andere stakeholders in de regio sneller de stappen naar échte transformatie te zetten.

Doel en thema's

Het Twentse Transformatieplan heeft als hoofddoelstelling 'Jeugd in Twente groeit veilig op en ontwikkelt talenten. Jeugdigen opereren daarin zo zelfstandig mogelijk, maar ontvangen ondersteuning waar nodig.'

Dit doel willen wij bereiken via een drietal thema's:

1. Iedere jongere doet naar vermogen mee in zijn eigen omgeving
2. Robuuste Ketensamenwerking (gedwongen kader jeugdhulp)
3. Jongeren op weg naar volwassenheid

Onder de thema's vallen een aantal samenhangende projecten en activiteiten, die in dit plan per thema beschreven worden.

Samen 14 heeft er bewust voor gekozen om te focussen op een beperkt aantal thema's om zo niet te verzanden in een breed speelveld aan projecten, activiteiten en bijbehorende werkgroepen. Mocht blijken dat de gewenste transformatie niet of onvoldoende op gang komt door de gekozen focus, dan past Samen 14 in afstemming met partners binnen en buiten de regio de focus aan.

Rode draad

De rode draad die door alle drie thema's loopt is:

- Het Twents model als middel tot transformatie
- Samenwerken in vertrouwen
- Monitoring en theoretische onderbouwing

Het Twents model als middel tot transformatie

In deze aanvraag beperken we ons tot de onderdelen van de transformatie die direct de jeugdhulp raken, maar proberen we ook verder te kijken dan alleen jeugdigen tot 18 jaar (zie bijvoorbeeld Thema 3: Jongeren en Onderwijs). De ondersteuningsbehoefte van onze inwoners zien wij nadrukkelijk als één geheel, vanuit de leefwereld van de inwoner en niet vanuit de systeemwereld van wetten en regelgeving. Dit uit zich o.a. in de wijze van inkopen van zorg en ondersteuning voor minstens de komende vier jaar in de regio. In het Twents model voor maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp wordt Wmo en Jeugdhulp gezamenlijk ingekocht. Het model is gericht op het creëren van transformatie door aanbieders meer professionele ruimte te bieden waarbij het te behalen resultaat

bij de inwoner als leidend principe wordt gehanteerd met een heldere regierol voor gemeenten. De bekostiging is niet meer gekoppeld aan producten (aanbod), maar aan de individuele ondersteuningsbehoefte van de individuele inwoners (vraag). Het is gericht op het doorbreken van werkwijzen die te aanbodgericht, niet ontschot, weinig flexibel en door de vele producten administratief zwaar zijn.

(<https://www.samen14.nl/voor+aanbieders/documenten+inkoop+tm/default.aspx>)

Per 2019 worden in de regio Twente Ontwikkeltafels ingericht, voor zowel Jeugdhulp als Wmo. De ontwikkeltafels hebben als doel de gewenste verandering van het zorglandschap écht te realiseren. De ontwikkeltafels worden gevormd door een afvaardiging vanuit zorgaanbieders en vanuit gemeenten en eventueel andere stakeholders. Het zal veelal gaan om meerjarige opgaven. Per opgave zal er gekeken moeten worden welke aanbieders passend zijn om aan te laten sluiten bij de bijbehorende ontwikkeltafel.

Het transformatiefonds komt voor onze regio op een mooi moment: het maakt dat wij onze ontwikkeltafels met betrekking tot jeugdhulp op een professionele en intensieve manier vorm kunnen gaan geven. Ieder benoemd thema in dit transformatieplan wordt straks een ontwikkeltafel. Tevens kunnen we gaan investeren in de opstart van pilots en dit goed gaan volgen.

Samenwerken in vertrouwen

Wij willen in de regio samenwerken in vertrouwen met als doel de jeugdhulp efficiënter en beter te maken. De professional moet zoveel mogelijk ruimte hebben om te doen waar hij/zij voor is: ondersteuning bieden aan cliënten. Uiteraard is er sprake van leveranciers- en contractmanagement ten behoeve van naleving van de afgesloten contracten, maar voor wat betreft deze aanvraag en de inhoudelijke thema's waar we aan willen werken, doen we dat vanuit gezamenlijkheid en vertrouwen. Naast de aandacht voor verandering op de inhoudelijke thema's, heeft de inrichting van de administratieve processen onze aandacht. We kijken kritisch naar de noodzaak van administratieve handelingen, in gezamenlijkheid met aanbieders. De start van onder andere een gezamenlijke projectgroep (aanbieders en gemeenten) om horizontaal toezicht verder van de grond te krijgen is hier een mooi voorbeeld van. Daarnaast zal er de komende jaren continu aandacht zijn voor het aanpassen van het administratieprotocol, in gezamenlijkheid met aanbieders.

Zorgaanbieders in Twente brengen in, dat een deel van de administratieve lasten ontstaan door het opstapelen van verschillende eisen, zoals kwaliteitseisen en kwartaalrapportages. Aanbieders voelen dit als een vorm van wantrouwen. Gemeenten zien deze eisen echter als een vorm om grip te krijgen op het veld. Daarnaast willen zij incidenten binnen de jeugdhulp voorkomen.

Hoe komen we uit deze kramp? Het gaat om een gezamenlijk gevoel van verantwoordelijkheid en het erkennen dat beide werelden een vorm van werkelijkheid in zich hebben. De samenwerking vanuit deze werelden/werkelijkheden is misschien wel de belangrijkste transformatie die we met elkaar door moeten. We moeten elkaar gaan begrijpen en dit lukt alleen als je elkaar regelmatig spreekt, maar ook samen gaat ontwikkelen, innoveren en uitvoeren.

Naast de samenwerking met zorgaanbieders, vinden we het ook van belang dat we meer aandacht gaan besteden aan het betrekken van cliënten en ervaringsdeskundigen in het zoeken naar innovatie. Zij zullen een plek krijgen bij het uitwerken van de thema's.

Monitoring en theoretische onderbouwing

We willen data geïnformeerd werken. In Twente hebben de samenwerkende gemeenten de afgelopen jaren sterk ingezet op gedegen monitoring om op basis van uniforme data voorzien van duiding samen te kunnen leren transformeren. De data is gebundeld in de Twentse Monitor Sociaal Domein (TMSD) door Kennispunt Twente.

Binnen het transformatieplan wordt op deze gezamenlijke basis voortgebouwd: Per thema wordt steeds van te voren nadrukkelijk stilgestaan bij wat een project kan bijdragen aan het bereiken van de

gewenste doelen, wat de kostenbesparing kan inhouden en wat de veronderstelde werkzame factoren zijn.

Naast deze (theoretische) onderbouwing wordt van te voren nagegaan of er vergelijkbare initiatieven elders zijn en hoe het doelbereik tijdens de uitvoering kan worden gemonitord. De thema's/projecten moeten hiervoor specifiek, meetbaar, acceptabel realistisch en tijdgebonden (SMART) zijn uitgewerkt om opgenomen te kunnen worden.

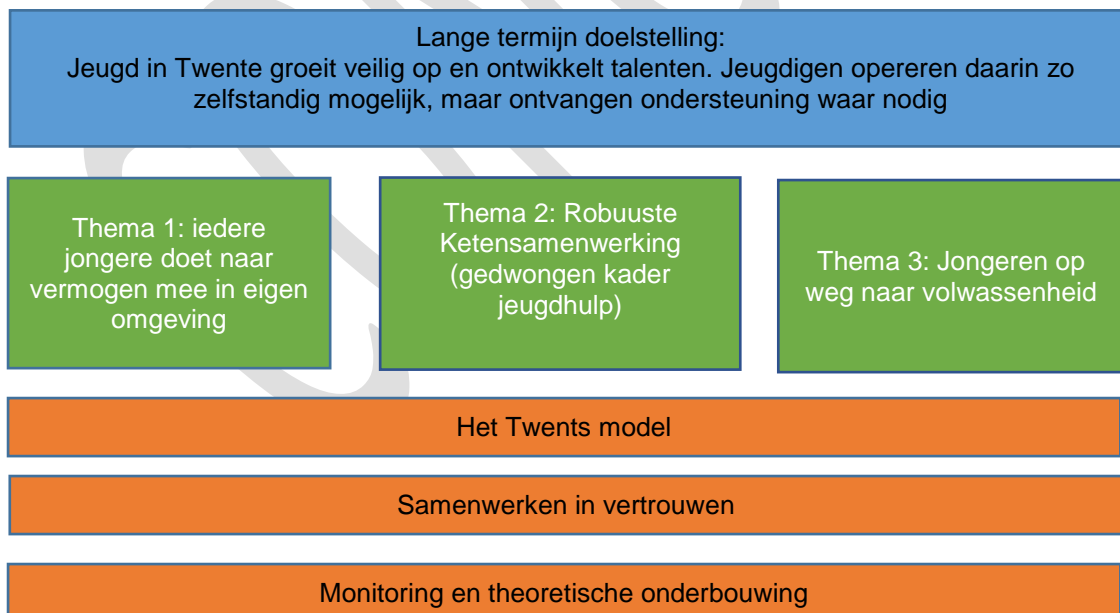
In de doorontwikkeling en kennisopbouw rond de transformatie werken de gemeenten, aanbieders en Kennispunt Twente hierbij nauw samen met de regionale en landelijke kennisinstellingen.

Per thema/project wordt nagegaan wat geschikte indicatoren zijn aan de hand waarvan doelbereik kan worden gemonitord. We willen aantoonbaar maken dat de ontwikkelvoorstellen werkelijk tot verbetering leiden voor de jeugdigen of dat andersoortige doelen als kostenbesparing worden bereikt. De bijdrage moet inzichtelijk kunnen worden gemaakt. Er is ruimte voor experiment, maar het moet uiteindelijk wel echt bijdragen aan de Twentse visie. Waar nodig moeten initiatieven die niet voldoende bijdragen of averechtse effecten hebben, worden uitgedoofd.

Binnen de jeugdhulp is nog lang niet alles wat gedaan wordt theoretisch onderbouwd. Wetenschappelijk onderzoek is nog maar beperkt voor handen. Waar mogelijk werken we (mee) aan wetenschappelijke onderbouwing van de effectiviteit van bijvoorbeeld nieuwe interventies en de overdraagbaarheid ervan naar andere regio's.

De monitor TMSD vormt hiervoor steeds de basis. Waar mogelijk en relevant worden andere bronnen benut om de monitoring te versterken. Denk aan data uit de monitors die de GGD uitvoert, (geaggregeerde) data van Veilig thuis Twente en data uit verwante trajecten als de Monitor Twentse Belofte (een ketenaanpak om kwetsbare jongeren aan werk te helpen).

De transformatieopgave jeugd in Twente is in onderstaand model als volgt samen te vatten:

Thema 1: Iedere jongere doet naar vermogen mee in zijn eigen omgeving

De Twentse gemeenten hebben als uitgangspunt dat opgroeien in een gezinssituatie of de directe omgeving van de eigen gezinssituatie in de meeste gevallen het beste is. Om dit voor zoveel mogelijk jeugdigen mogelijk te maken, zet Samen 14 in op de volgende twee sporen:

1. Stimuleren van duurzame gezinsvormen
2. Innovatie in de intramurale jeugdhulp

Ad 1. Stimuleren van duurzame gezinsvormen

Sinds een aantal jaren zijn we in de regio Twente bezig met het stimuleren van duurzame gezinsvormen (pleegzorg en gezinshuizen). Als regio hebben we de wens om steeds meer kinderen in een duurzame gezinsvorm te plaatsen.

Er vinden met regelmaat gesprekken plaats tussen zorgaanbieders, gecertificeerde instellingen, pleegouders, gemeenten en voorliggende voorzieningen om te komen tot een betere afstemming en samenwerking. Er is in 2017 een Plan van Aanpak opgesteld. Dit plan is gericht op:

- Meer samenwerking tussen de betrokken partijen
- Meer maatwerk in duurzame gezinsvormen
- Meer informatie-uitwisseling
- Optimale matching kind-duurzame gezinsvorm
- Een ruimer bestand aan plekken in duurzame gezinsvormen
- Betere ondersteuning van pleegouders en gezinshuisouders

De uitvoering van dit Plan van Aanpak willen we graag een 'boost' geven.

Pleegouders en gezinshuisouders worden betrokken in werkgroepen en worden geraadpleegd via een klankbordgroep, zodat er resultaten worden opgeleverd waar pleegouders en gezinshuisouders daadwerkelijk mee geholpen worden. Op te leveren resultaten zijn o.a.:

- een totaaloverzicht van gezinshuizen in Twente;
- lokale ontmoetingsavonden voor pleegouders en gezinshuisouders voor uitwisseling van kennis en ervaring;
- afspraken over rollen en verantwoordelijkheidsverdeling tussen de gecertificeerde instellingen en pleegzorgaanbieders;
- dialoog-gesprekken tussen gezinsvoogden, pleegouders en pleegzorgwerkers voor kennis over en begrip voor elkaar en concrete oplossingen zoeken om pleegouders te ontlasten voor bv. vakanties en vrije tijd, contacten met biologische ouders of praktische zaken.
- Innovatie en nieuwe vormen van gezinswonen (te denken valt dan aan plaatsen waar kinderen met een complexe zorg- en hulpvraag terecht kunnen).

Daarnaast is er een Expertisecentrum Duurzame Gezinsvormen in oprichting. Dit wordt een centraal punt waar pleeg- en gezinshuisouders terecht kunnen voor advies en informatie en het loket voor de bijzondere kosten. Tevens wordt er gekeken naar of en hoe er vorm gegeven kan worden aan een eenduidige werving, selectie, scholing, aanmelding en matching voor wat betreft pleegzorg en gezinshuiszorg. Dit om te komen tot een ruimer pleegouder- en gezinshuisbestand, de meest passende plek voor het kind en verbeterde ondersteuning aan alle betrokkenen (professionals en pleeg-/ gezinshuisouders).

Ad 2. Innovatie in de intramurale jeugdhulp

In Nederland zijn relatief veel intramurale voorzieningen voor bijna alle vormen van zorg. In 2017 zaten bijna 1100 Twentse jeugdigen in een intramurale setting. In Twente willen we de aantallen en de inhoud graag met elkaar evalueren, Van daaruit willen we, in nauwe samenwerking met de betrokken partijen, de intramurale voorzieningen innoveren.

Dit vanuit de uitgangspunten dat jeugdigen:

- zoveel als mogelijk thuis wonen (nieuwe producten ontwikkelen, te denken valt aan deeltijdverblijf, intensieve thuisbegeleiding enz.)
- als er sprake is van een uithuisplaatsing, dat de plaatsing zo dicht mogelijk bij huis is
- als er sprake is van een uithuisplaatsing, dat dit zoveel mogelijk in een huiselijke setting gebeurt
- in één keer op de juiste plek geplaatst worden

Dit alles om trauma's zoveel mogelijk te voorkomen en de jeugdige een goede toekomst te kunnen geven.

Om bovenstaande te realiseren willen we in samenwerking met de betrokken partijen (de zorgaanbieders en gecertificeerde instellingen) de intramurale zorg innoveren. Dit moet uiteindelijk leiden tot inhoudelijk betere zorg voor een doelgroep die doorgaans wordt ervaren als 'ingewikkeld'.

Proces

Om bovenstaande vorm te geven moet er een proces opgezet worden en is er capaciteit nodig.

- Er wordt een projectleider aangesteld om bovenstaande te verwerken in een uitvoerbaar (project)plan en dit plan vervolgens uit te voeren.
- De juiste mensen met voldoende inhoudelijke kennis vanuit alle betrokken partijen moeten aangesloten worden op het project.
- De monitoring van beide projecten moet opgezet worden en vorm krijgen. Hier is aan de voorkant van de projecten al aandacht voor.

Eindproduct

Er heeft een kanteling plaatsgevonden in het denken over en handelen met betrekking tot uit huis plaatsen van kinderen.

- We bieden de meest passende plek voor kinderen in Twente
- We hebben een ruim bestand aan duurzame gezinsvormen voor de verschillende doelgroepen.
- Er is een Expertisecentrum Duurzame Gezinsvormen opgericht.
- De ondersteuning aan alle betrokkenen (professionals en pleeg-/ gezinshuisouders) is verbeterd
- Er zijn evidence based of minimaal practice based alternatieven voor uithuisplaatsing/residentieel verblijf geïmplementeerd
- Volledige uithuisplaatsingen in intramurale voorzieningen/3-mileusvoorzieningen komen alleen in uitzonderlijke gevallen nog voor.
- Aanbieders hebben een gezamenlijk aanmeld- en triagepunt voor de meest zware casuïstiek en werken nauw samen bij het leveren van zorg.

Relatie actielijnen

Dit thema sluit aan op de volgende actielijnen:

Actielijn 2: Meer kinderen zo thuis mogelijk op laten groeien

- Elk kind heeft recht op een liefdevolle en stabiele omgeving om in op te groeien. Dit betekent dat er een kwalitatieve versterking van preventie en/of ambulante hulp met ook een kwantitatieve toename van specialistisch ambulante aanbod is, in goede samenhang met de basisjeugdhulp. Investeren hierin zorgt ervoor dat kinderen vaker thuis kunnen blijven wonen c.q. dat de terugkeer naar thuis eerder op een verantwoorde wijze kan worden gerealiseerd.
- Elk kind heeft stabiliteit nodig. Dit betekent dat het kind zo min mogelijk heen en weer wordt geplaatst als het niet meer thuis kan wonen. Hiervoor is het nodig dat de jeugdhulp zich naar het kind beweegt in plaats van andersom. Wanneer verblijf noodzakelijk is, moet die zoveel mogelijk deel uitmaken van een ambulante traject.

- Als kinderen niet meer thuis kunnen wonen, worden kinderen zo veel mogelijk kleinschalig, gezinsgericht en in perspectief biedende voorzieningen opgevangen, bij voorkeur in het eigen netwerk.
- Langdurig verblijf in een grote instelling is voor geen enkel kind wenselijk. Daarom is het nodig het aantal (gesloten) plaatsingen terug te dringen en ook de duur van plaatsingen te verkorten.

Binnen dit thema is dit de hoofdlijn waaraan gewerkt wordt.

Actielijn 4: Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zo zelfstandig mogelijk te worden

- De overstap van de jeugdhulp naar de volwassenzorg (18-/18+) en de voorbereiding daar naartoe sluiten op elkaar aan. Hiervoor is het nodig dat iedere jongere die zorg krijgt, een instelling verlaat, danwel in een pleeggezin woont, merkbaar beter wordt voorbereid op de overgang naar de volwassenheid, met afspraken op maat.
- Er is een soepele overgang in het bieden van ondersteuning en zorg: iedere jongere die dat wil, kan in zorg blijven bij een vertrouwde zorgverlener en ondervindt geen belemmering om zorg en ondersteuning op maat te krijgen.
- Bestaande mogelijkheden van verlengde jeugdhulp worden beter benut.

De genoemde doelgroep is ook de doelgroep die we binnen de intramurale jeugdhulp veel zien. Door met elkaar te werken aan de genoemde eindproducten, kunnen we ook op deze actielijn resultaten behalen.

Actielijn 6: Investeren in het vakmanschap

- De actielijn ziet op een lerende en samenwerkende houding waar het kind centraal staat. Hiertoe is het nodig om gezamenlijk te investeren in kennis, tijd, ruimte, een lerende omgeving en veilige omgeving voor professionals.

De op te richten ontwikkeltafels worden vormgegeven door gemeenten, zorgaanbieders en overige stakeholders. Zij zitten allemaal aan tafel met eigen kennis en kunde en deze wordt gedeeld. Er wordt samen gewerkt aan nieuwe innovatieve ideeën en de uitvoering hiervan.

Thema 2: Robuust Twents Ketenontwerp (gedwongen kader jeugdhulp)

In Twente is er al een tijd aandacht voor de ketensamenwerking binnen het gedwongen kader jeugdhulp. Sinds 2015 komen Gecertificeerde Instellingen, Raad voor de Kinderbescherming en gemeenten meerdere malen per jaar bij elkaar om afspraken te maken en thema's te bespreken.

We streven naar een vloeiende en logische overgang tussen het vrijwillig en gedwongen kader voor jeugdigen en gezinnen. Gezamenlijk hebben we de verantwoordelijkheid gezinnen een duidelijk ondersteuningsproces te bieden waarin het uiteindelijke doel is dat jeugdigen, liefst in hun vertrouwde omgeving, veilig opgroeien. We willen toe naar een vloeiende en logische overgang tussen het vrijwillig en gedwongen kader (waarin het gedwongen kader in principe een tijdelijke 'ingreep' is) en er ook weer een vloeiende en logische overgang is van het gedwongen kader, terug naar het vrijwillig kader.

We willen dat het voor inwoners te begrijpen is dát er sprake is van een maatregel, dat voor hen duidelijk is met welk doel de maatregel wordt ingezet en dat dit het liefst zo kort als mogelijk ingezet wordt. We willen dat een oplossingsgerichte benadering van de cliënt centraal staat in de hele keten (VERVE: Veiligheid en Regie Voor Elk).

Kenmerkend is echter voor Twente, ten opzichte van het landelijk beeld, dat we veel jeugdigen in het gedwongen kader hebben. We merken dat een doorlopende, logische lijn in de ondersteuning vraagt om kwalitatief goede samenwerking tussen de betrokken partijen. Hier werken we al aan, maar we vinden dat dit ten behoeve van de jeugdigen en gezinnen in Twente nog beter kan en moet. Ook maakt de verwijzingsrol van de gecertificeerde instelling voor de jeugdwet en de afnemende budgetten, dat we noodzaak ervaren efficiënte inzet van jeugdhulp en voorliggende mogelijkheden lokaal te benutten. Het Twents model, biedt hier goede mogelijkheden voor.

Binnen de keten willen we bovendien aandacht voor de personeelsopbouw en –inzet. Binnen deze keten is er sprake van een vrij groot personeelsverloop (ook tussen de verschillende ketenpartners); de partners hebben zelf aangegeven dat men allemaal 'uit dezelfde vijver vist'. Dit heeft ook invloed op gezinnen, die vaak wisselingen meemaken. Het vakmanschap in het gedwongen kader vraagt om professionals die in een vernieuwend jeugdhulpveld optimaal samenwerken en de juiste aansluiting op jeugdigen en gezinnen weten te maken. Voorbeelden waaraan gedacht kan worden zijn gezamenlijke scholingen binnen de keten eventuele (tijdelijke) uitwisseling van personeel, een personele pool binnen deze keten enzovoorts.

Binnen dit thema is ook specifiek aandacht voor de in- en uitstroom in het 'gedwongen kader jeugdhulp', omdat in de afgelopen periode zowel de Gecertificeerde Instellingen, gemeenten, de Raad voor de Kinderbescherming als ook de Rechtbank in Twente het volgende signaleerden:

- Kwetsbare jeugdigen en gezinnen wachten regelmatig te lang op passende ondersteuning, omdat de keten te langzaam werkt;
- De afstemming tussen de betrokken professionals is voor verbetering vatbaar;
- We kunnen gezamenlijk onvoldoende inspelen op pieken en dalen in de doorstroom van cliënten van de ene naar de andere partij.

We willen in Twente in beeld hebben hoe het verloop is in de keten. In eerste instantie is het van belang om inzicht te hebben in de 'cijfers'. Niet alleen willen we weten om hoeveel kinderen het gaat (want dat is bekend), maar het is goed om onder andere inzicht te hebben in de wachttijden en doorlooptijden van de afgelopen jaren binnen de gehele keten. De analyse van deze ketenmonitorinformatie zal ons ook aangrijpingspunten bieden waarop we gezamenlijk verbeteringen tot stand kunnen brengen.

De volgende instanties zijn betrokken bij dit thema:

- Gecertificeerde Instellingen actief in Twente
- Gemeenten (lokale toegangen)
- Raad voor de Kinderbescherming Overijssel
- Veilig Thuis Twente
- Rechtbank
- Jeugdhulpaanbieders actief in Twente

Met deze betrokkenen in de keten willen we een concreet innovatieplan opstellen voor de keten in zijn geheel, om deze kwalitatief beter, efficiënter en effectiever te maken.

Proces

Om bovenstaande vorm te geven moet er een proces opgezet worden en is er capaciteit nodig.

- Er wordt een projectleider aangesteld voor o.a. de ketenmonitor en voor de verdere transformatie gedwongen kader
- Voor de verdere transformatie en innovatie, zowel regionaal als lokaal, richten we een projectorganisatie in met de betrokken partijen waarbij we via jaarplannen concreet maken hoe we blijvend de samenwerking stimuleren, de kracht van gezinnen in gedwongen kader nog meer benutten en de keten als geheel versterken waardoor er meer jeugdigen in Twente veilig opgroeien.
- Voor de ketenmonitor moet duidelijk worden welke gegevens we precies nodig hebben om goed inzicht te krijgen in de gehele keten van gedwongen kader jeugdhulp. Die gegevens moeten verzameld worden, geanalyseerd worden en vervolgens leiden tot een concreet plan van aanpak ter verbetering van de in- en doorstroom in de keten.
- De juiste mensen (met voldoende inhoudelijke kennis) moeten vanuit alle betrokken partijen aangesloten worden op het project.

Eindproduct

- Er wordt een analyse gemaakt van de keten 'gedwongen kader jeugdhulp'
- Meerjarig innovatieplan dat uitgevoerd wordt aan de hand van een jaarlijks actieplan vanuit een gezamenlijke projectorganisatie van de betrokken partijen
- Inrichting en borgen van de ketenmonitor als middel om te zorgen dat de instroom en doorstroom in het gedwongen kader actueel in beeld is en direct ingespeeld kan worden als er zaken stagneren
- Meer zicht en grip op de omvang van de verwijzingsrol van gecertificeerde instellingen in de jeugdwet

Het einddoel is dat er een goede en efficiënte samenwerking is tussen de ketenpartners (men weet elkaar te vinden op het moment dat dit nodig is), waardoor we zeker weten dat kinderen in Twente veilig kunnen opgroeien.

In de regionale werkgroep gedwongen kader wordt de aanpak geëvalueerd en aangepast waar nodig. We spreken elkaar aan op de behaalde resultaten.

Relatie actielijnen

Dit thema sluit aan op de volgende actielijnen:

Actielijn 1: Betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen

- In de jeugdzorgregio is helderheid over wat wel en niet mag worden verwacht van de basisjeugdhulp, het lokale team en de toegang. Kinderen en gezinnen moeten weten waar ze voor hulp terecht kunnen en tijdig passende hulp ontvangen.

- Er is een goede samenwerking door de gehele keten van preventie tot specialistische zorg. Op deze manier vormt zich een goedwerkende keten van basis- en specialistische zorg, waar professionals elkaar kennen en weten te vinden. Met als gevolg dat de hulp effectief en efficiënt is.

In geval van dit thema, hebben we het over de Gecertificeerde Instelling als toegang tot jeugdhulp, maar ook over verbetering van de samenwerking tussen de lokale toegangen en de ketenpartners binnen het gedwongen kader. Dit gaat leiden tot een kwalitatief betere toegang tot jeugdhulp.

Actielijn 4: Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zo zelfstandig mogelijk te worden

- De overstapt van de jeugdhulp naar de volwassenzorg (18-/18+) en de voorbereiding daar naartoe sluiten op elkaar aan. Hiervoor is het nodig dat iedere jongere die zorg krijgt, een instelling verlaat, danwel in een pleeggezin woont, merkbaar beter wordt voorbereid op de overgang naar de volwassenheid, met afspraken op maat.
- Er is een soepele overgang in het bieden van ondersteuning en zorg: iedere jongere die dat wil, kan in zorg blijven bij een vertrouwde zorgverlener en ondervindt geen belemmering om zorg en ondersteuning op maat te krijgen.
- Bestaande mogelijkheden van verlengde jeugdhulp worden beter benut.

De genoemde doelgroep is ook de doelgroep die we binnen het gedwongen kader jeugdhulp veel zien. Door met elkaar te werken aan de genoemde eindproducten, kunnen we ook op deze actielijn resultaten behalen.

Actielijn 5: Jeugdigen beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt

- Het lokale team is de meest constante factor in de begeleiding van de gezinnen. Daarom is het nodig dat het lokale team over voldoende kennis en vaardigheden beschikt voor het signaleren en aanpakken van problemen die kinderen kunnen schaden. In het verlengde van actielijn 1 is het dan ook belangrijk dat binnen de jeugdzorgregio helderheid is over wat van een lokaal team mag worden verwacht in het signaleren en aanpakken van onveilige opvoedsituaties en wat aanvullend door gespecialiseerde instellingen (Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming, de Gecertificeerde Instellingen) wordt ingezet. Betere samenwerking, minder overlap en gedeelde afwegingscriteria verhogen de snelheid in de jeugdbeschermingsketen.

Binnen dit thema is dit de hoofdlijn waaraan gewerkt gaat worden.

Actielijn 6: Investeren in het vakmanschap

- De actielijn ziet op een lerende en samenwerkende houding waar het kind centraal staat. Hiertoe is het nodig om gezamenlijk te investeren in kennis, tijd, ruimte, een lerende omgeving en veilige omgeving voor professionals.

De op te richten ontwikkeltafels worden vormgegeven door gemeenten, zorgaanbieders en overige stakeholders. Zij zitten allemaal aan tafel met eigen kennis en kunde en deze wordt gedeeld. Er wordt samen gewerkt aan nieuwe innovatieve ideeën en de uitvoering hiervan.

Thema 3: Jongeren op weg naar volwassenheid

De Twentse gemeenten willen naar een samenleving waarin alle jeugdigen optimaal kunnen leren en zich kunnen ontwikkelen. De kansen die een opleiding geeft willen we alle jongeren, ook als ze jeugdhulp ontvangen, bieden.

Van de huidige jongeren onder de 27 jaar in de Wmo heeft ongeveer 90% een jeugdhulpachtergrond. En van de huidige jongeren onder de 27 jaar met een uitkering heeft ongeveer 65% een jeugdhulpachtergrond. Ook weten we dat schooluitval veel voorkomt bij jongeren die jeugdhulp krijgen.

We zien in Twente dat jeugdigen die jeugdhulp ontvangen meer geconcentreerd zijn in bepaalde vormen van onderwijs. In vormen van speciaal (voortgezet) onderwijs en speciaal basisonderwijs en praktijkonderwijs ontvangen dikwijls meer dan 50% van de leerlingen jeugdhulp. In het regulier onderwijs en voorschools ligt dit percentage doorgaans lager, maar betreft het toch ook soms grote aantallen jeugdigen per school. Zowel zorgintensieve scholen maar ook reguliere scholen of voorscholen kunnen het aangrijpingspunt zijn om efficiënter of effectiever jeugdhulp te bieden.

Hoe zorgen we er met elkaar voor dat jongeren met jeugdhulp een goede toekomst tegemoet gaan? Samenwerking tussen scholen, gemeenten en zorgaanbieders in nauwe afstemming met ouders en jeugdigen zelf is hierin nodig.

Wij kiezen ervoor dit aan te pakken via twee stromen:

1. Onderwijs zorg arrangementen
2. Overgang 18-/18+ verbeteren (via o.a. Twentse belofte)

Ad. 1. Onderwijs zorg arrangementen

Op basis van de eerdere marktconsultaties en de verdere verkenning (periode najaar 2017 tot voorjaar 2018) is er overeenstemming ontstaan in Twente dat de schoollocatie de juiste schaal is waarop een meer specifieke inrichting van jeugdhulp in relatie tot onderwijs geboden zou kunnen worden. De samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs in Twente, de gemeenten en jeugdhulpaanbieders zijn het hierover eens.

De samenwerkingsverbanden PO en VO zijn specialisten in het bieden van extra ondersteuning aan jeugdigen in de scholen. Via de schoollocatie als vindplaats van zorg, kan de afstemming tussen ondersteuners passend onderwijs (SWV'en) en de jeugdhulp effectiever en efficiënter worden georganiseerd.

We willen dicht bij de jeugdige zelf (dus ook op school) ondersteunen, ontschotten en verbinden tussen de schoolse en gemeentelijke zorg en preventiever werken. In nauwere samenwerking met ouders en jongeren, met de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs, de onderwijsinstellingen, aanbieders en andere samenwerkingspartners (o.a. GGD-JGZ en voorliggende voorzieningen) willen we de juiste ondersteuning op school zelf organiseren in plaats van buiten de school.

Over welke combinaties je kunt maken tussen onderwijs en jeugdhulp bestaan uiteenlopende beelden in Twente. Op scholen waar veel leerlingen jeugdhulp ontvangen (zorgintensieve scholen) lijkt ons dit goed mogelijk. Maar ook in het regulier onderwijs zien we kansen om veel preventiever te werken. Ook is de overtuiging dat je, waar het kan en moet, je op jonge leeftijd al het juiste arrangement moet bieden. Bovendien wisselt tussen scholen hoe lokaal of bovenlokaal ze gericht zijn. Daarom willen we via een aantal gerichte pilots ervaring op doen met de wijze waarop we in Twente jeugdhulp nauw verbonden aan de school in kunnen zetten. Mogelijk leidt dit tot een Twente brede vorm van beschikbaarheid van jeugdhulp op daartoe geschikte scholen of tot meerdere vormen in onze regio.

In Twente worden al verschillende pilots uitgevoerd. In Enschede wordt bijvoorbeeld vanaf september 2018 al een eerste pilot gestart: Onderwijs Jeugd Arrangementen (OJA). In deze pilot, naar voorbeeld van Almere, komt de coördinatie van alle ondersteuningsvragen bij de school te liggen die daarin samen optrekt met één door de school geselecteerde zorgaanbieder. Andere gemeenten experimenteren met de zorgstructuur op reguliere scholen. Ook zijn er initiatieven in de regio specifiek gericht op jonge kinderen, zoals Kiecon door jeugdhulppartijen en de medische sector ontwikkeld is.

Regionaal gaan we deze pilots en andere pilots stimuleren, gezamenlijk volgen en monitoren. De ervaringen en effecten willen we delen zodat we de logische en noodzakelijke verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp verder optimaliseren. In het najaar van 2018 brengt de Twentse Monitor Sociaal Domein actueel in beeld wat de relatie is tussen de inzet van jeugdhulp en het onderwijs wat de jeugdige volgt. Deze gegevens zullen ons helpen om diverse pilots op maat in te kunnen richten.

Ad. 2. Overgang 18-/18+

Voor het merendeel van de jongeren is het moment waarop zij 18 worden een feestelijke gebeurtenis. Helaas zijn er ook veel jongeren tussen de 16 en 27 jaar bij wie deze levensfase niet zo soepel verloopt. Er verandert veel in hun eigen leven in deze fase, en zaken die voor anderen vanzelf lijken te gaan blijken voor veel jongeren niet zo vanzelfsprekend te verlopen.

De overgang van 18- naar 18+ vormt daarin een drempel, mede doordat er voor jongeren en volwassenen verschillende wetten van toepassing zijn. Kwetsbare jongeren op weg naar volwassenheid lopen tegen het probleem aan dat de ondersteuning vanuit de jeugdwet op hun 18e verjaardag ophoudt. De overgang naar ondersteuning vanuit bijvoorbeeld de Wmo, WLZ, ZVW en participatiewet verloopt nog niet vloeiend. Er zijn nog te veel schotten. Deze overgang brengt verschillende grote uitdagingen met zich mee, op veel verschillende levensgebieden.

Ons doel in Twente is om de verschillende domeinen (onderwijs, jeugdhulp, maar ook Wmo, WLZ en participatie) nog beter aan elkaar te verbinden om de uitgangspositie van jongeren (16-27 jaar) te verbeteren.

De Twentse Belofte (2016, regionale RMC aanpak) onderstreept dit ook. Onderwijs en arbeidsmarkt verbinden we stevig en (tussentijdse) momenten van uitval in school of richting arbeidsmarkt willen we nog verder terugbrengen. We zien op dit moment dat we nog een stap extra moeten zetten om de ondersteuning voor jongvolwassenen ook integraal onderdeel te laten uitmaken van het toekomstperspectief van de jeugdige.

Vanuit continue data- en casus-analyse houden we onze lokale en regionale werkwijze tegen het licht en reflecteren en leren we hoe deze te verbeteren is. Vernieuwende initiatieven zoals bijvoorbeeld de Social Impact Bond voor jeugdigen stimuleren we en volgen we.

De decentralisatie biedt de gemeenten kansen en benutten we deze ook voldoende? Oftewel: we gaan op zoek naar een effectieve aanpak voor deze jongeren en willen goede werkwijzen die we kennen verder verbeteren.

Proces

Om bovenstaande vorm te geven moet er een proces opgezet worden en is er capaciteit nodig.

- Er wordt een projectorganisatie ingesteld onder leiding van een aan te stellen projectleider.
- We verzamelen en analyseren continu relevante data (o.a. jeugd, Wmo, onderwijs, participatie)
- We gaan stimuleren en organiseren dat er in Twente verschillende pilots voor wat betreft onderwijs- zorgarrangementen gaan starten.
- We willen goed inzicht krijgen in de integrale aanpak 'kwetsbare jongeren (16-27 jaar)' bij gemeenten en de wijze waarop er verbinding met andere domeinen en wetgeving gelegd

wordt. Ook brengen we initiatieven voor 18-/18+ in onze regio in beeld en vernieuwen deze waar nodig.

- Vanuit de ervaringen en effecten besluiten we welk vervolg de pilots voor de onderwijszorgarrangementen moeten krijgen en of dit lokaal of regionaal gedaan wordt.
- De lokale en regionale aanpak van jongeren (16-27 jaar) verbeteren we waar nodig.
- De juiste mensen (met voldoende inhoudelijke kennis) vanuit alle betrokken partijen geven samen met gemeenten vorm aan de pilots en het vervolg daarop.

Eindproduct

- Op basis van de pilots ontwikkelen we een aanbeveling voor een Twentse aanpak voor onderwijs- zorgarrangementen.
- Voor de kwetsbare jongeren (16-27 jaar) verstevigen we een sluitende aanpak zowel lokaal als regionaal in relatie met andere domeinen en wetgeving. Meer jongeren zijn zelfredzaam; gaan naar school, maken een opleiding af, vinden werk, krijgen begeleiding wanneer dit nodig is en zijn sociaal en financieel zo zelfredzaam mogelijk.

Relatie actielijnen

Dit thema sluit aan op de volgende actielijnen:

Actielijn 3: Alle kinderen de kans bieden zich te ontwikkelen

- Elk kind moet de kans hebben om zich in een doorgaande schoollijn naar vermogen te kunnen ontwikkelen en te kunnen ontplooiën. Hiervoor zijn concrete uitvoeringsafspraken nodig tussen de jeugdzorgregio en het samenwerkingsverband passend onderwijs over hoe de inzet van onderwijs- en zorgmiddelen flexibel op elkaar af te stemmen.

Binnen dit thema wordt de aansluiting gezocht met het onderwijs en de samenwerkingsverbanden. Deze actielijn is de hoofdlijn waaraan gewerkt wordt voor wat betreft Onderwijszorgarrangementen.

Actielijn 4: Kwetsbare jongeren beter op weg helpen zo zelfstandig mogelijk te worden

- De overstapt van de jeugdhulp naar de volwassenzorg (18-/18+) en de voorbereiding daar naartoe sluiten op elkaar aan. Hiervoor is het nodig dat iedere jongere die zorg krijgt, een instelling verlaat, danwel in een pleeggezin woont, merkbaar beter wordt voorbereid op de overgang naar de volwassenheid, met afspraken op maat.
- Er is een soepele overgang in het bieden van ondersteuning en zorg: iedere jongere die dat wil, kan in zorg blijven bij een vertrouwde zorgverlener en ondervindt geen belemmering om zorg en ondersteuning op maat te krijgen.
- Bestaande mogelijkheden van verlengde jeugdhulp worden beter benut.

Deze actielijn is de hoofdlijn waaraan gewerkt wordt voor wat betreft Overgang 18-/18+

Actielijn 6: Investeren in het vakmanschap

- De actielijn ziet op een lerende en samenwerkende houding waar het kind centraal staat. Hiertoe is het nodig om gezamenlijk te investeren in kennis, tijd, ruimte, een lerende omgeving en veilige omgeving voor professionals.

De op te richten ontwikkeltafels worden vormgegeven door gemeenten, zorgaanbieders en overige stakeholders. Zij zitten allemaal aan tafel met eigen kennis en kunde en deze wordt gedeeld. Er wordt samen gewerkt aan nieuwe innovatieve ideeën en de uitvoering hiervan.